

Emnenr.

Fylke: Nordland,

Tilleggsspørsmålnr. til nr. 7,

Herad: Beiarn,

Emne: Skar.

Bygdelag:

Oppskr. av: Foug. Meen,

Gard: Skand,

(adresse): Haldjord.

G.nr. 45 Br.nr. 6.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Det er ikke kjent her i bygden, at kreaturhandlere skulle belaste mer for en ko som hadde fått skar om vinteren, enn for en som ikke hadde fått. Der var der ingen kreaturhandlere som kjøpte opp kreaturer om våren. Visse innfant seg om hesten eller ettersommeren for å gjøre forretninger.

2. Da skar alltid var tilskuts for for å drøye de andre forslag, og det gjaldt å holde så mange kreaturer som mulig, blev det knap og dårlig foring. De kreaturer som da av en eller annen måtte slakte om våren, var magre og hadde svart kjøtt. Dette var ikke en følge av at der brukt skar, men fordi de var dårlig foret i det hele taget. Det var vel ingen forskjell på hvad slags skar som blev brukt. Der brukt i almindelig hel skar av bjørk og delvis også av rogn og selje, så det var ikke anledning til å gjøre så mange sammenligninger av de forskjellige slags skar og dets virkning på kjøtkvaliteten.

3. Der er det ingen kunn eller erfaring for at melk av en "ko" som hadde fått skar, skulle vere farlig for kalver og smågriser. Den mest skar som brukt, var som ovenfor nevnt,

av björk, og denne skar hadde ingen farlig virkning. En annen sak var, at kjør sam var dårlig foret, fikk lite hveddyktige kalver, der kreperne vår de skulle begynne å få melk, men dette skyldes ikke at de var brukt skar, men på mangel full foring i det hele tatt.

4. I almindelighet var der ingen hestemengde som skulle skaves for året. Skar såvel sam, ris, var helt akutt sam tilbuds for når det blev for lite av andre forslag. Men enkelte regnet sikkert med skar sam en årviss del av foret, det vidste skjervel - laene utenfor husveggene av våren. Jeg husker særlig en gård, der stod det alltid av våren, oppstabbelt et, la "med skjervel" på søndre råkveggen av stuebygningen. De kalte alltid de avskavede vedkjøpper for, skjervel. Helt sam stod oppstabbelt var, vi alen langt, tre alen høyt og hvor skjervel. Kjøpp var en alen lang. Helt utgjorde tre farnes ved. All skar veden blev alltid såget i lengder av 24 sam. (en alen) da den eller å vere blitt for blev solgt sam brendsæl, og blev da bedre helalt enn annen ved. Neveren sam blev revet av björk veden, for den blev skavet, blev ståuret opp på halvannen alen lange tre stimer, det de kalte: never - staur. Neverstaurer blev solgt sam kunn - never til å fyre opp i ovnen med.

5. Den bruktes over alt en type skavel til å skave med. Den blev i almindelighet laget av et stykke av en lja og hadde fasanng sam bevingen. Skavskavet hadde samme fasanng men et meget kortere skaft, og smalere blad.

6. Skarvjåen er i kjæen her i bygden sa hvitt jeg vel.
7. Her i bygden hadde alle gårdsbruk skog uakt, så kjøp eller leie av skarskog ikke kom på tale.
8. Ved deling av samme skog, blev skogbeigene til hver enkel gårdeien store uakt, så det blev ikke nødvendig å ha serlige heuser til skaringen.
9. Av den gruen blev det ikke nødvendig å ha skarved i alueningene, for alueningene blev overdratt til forksenene.
10. Rasmussen hadde ikke rett til å ha skar i husbondens skog, uten serlig tillatelse i hvert enkelt tilfelle.
11. Jeg kjæner ikke ordet skarkelle her fra bygden, men jeg kan godt tenke meg at enkelte kanskje brukte en steinhelle som underlag når de skavel, dengang de bare hadde jordguler i stæne. Det var da i tilfelle en steinhelle av en eller annen slags skiffer art. Når de skavel, brukte de en tykk prestakke som underlag, til å sette enden av skarkjæppen på. En sån stakke kalde de for: skara-stakken.
12. Her har de ikke trodd på gårdsuissen, og at denne skulle kunne sette skavel på skarveden igjen viss der var slurve skavel.